

KERSTFEEST-

Midden in de zomer

DOOR

Rie
Reinderhoff

M.A.M. RENES -
BOLDINGH

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

M. A. M. RENES-BOLDINGH

KERSTFEEST MIDDEN IN DE ZOMER

MET TEKENINGEN VAN RIE REINDERHOFF

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

I.

Het dennenbos zingt.

Wist je dat wel? Dat een bos zingen kan? Altijd, altijd hebben de takken, de twijgen, en de naalden een liedje, dat ze willen zingen. Vaak, als de hemel helder blauw is en de zon warm en vrolijk schijnt, is 't een vriendelijk, gezellig lied, dat iedereen graag hoort. Soms, wanneer de wilde stormwind door het bos rent en de stammen schudt en de takken doet kraken, roept en schreeuwt 't bos, net of het 't vals vindt, dat 't zo door de storm geslagen wordt.

Als de hemel vol lage, grauwe wolken hangt en de regen al maar neerdruilt, dan klinkt het bomenliedje o zo droevig. Ja, dan kun je best begrijpen, dat er dikke tranen van de bomen omlaag rollen op de bruine naalden en in het groene mos.

En een enkele keer, als er sneeuw ligt op al de takken en al de kruinen, dan zingt het bos zo'n stille wijs, dat bijna niemand dan de Engelen het kan verstaan. Er zijn niet veel mensen, die van *dit* bos het zingen horen. 't Ligt ver van de stad en ver van het dorp. Er loopt maar een smalle weg langs, de mensen wandelen

en fietsen hier niet, want de weg gaat nergens naar toe. Auto's kunnen er haast niet rijden of keren. En er woont niemand dicht genoeg bij het bos om het zingen te kunnen horen.

Maar - - die twee huisjes dan? Zijn dat soms geen mensenhuisjes? Ze staan dicht bij elkaar en bijna tegen het bos aangedrukt. 't Zijn houten huisjes, 't ene heeft een dak van rode pannen, 't andere heeft een dak

van blauwe pannen. Verder zijn ze precies gelijk. Een deur en twee ramen en een serre en een schuurtje. Dat staat een eindje achter het huis, al bijna *in* het bos.

En dan zijn er twee tuintjes. Tussen die twee tuintjes loopt een hek van paaltjes en prikkeldraad. Drie rijen strak gespannen prikkeldraad. Je kunt er niet onderdoor kruipen. Je kunt er niet overheen klimmen. 't Prikkelraad zegt: pas op! niet doen! ik scheur je kapot!

Mensen? Denk je, dat hier mensen wonen? Kijk eens naar die tuintjes, kijk eens goed, met allebei je ogen! Onkruid groeit er in, heel brutaal onkruid. Kruiskruid en muur en puingras. Hier en daar staat ook een grote, wilde pol heide. Zouden mensen al dat onkruid zo maar laten staan?

Wel neen, ze zouden komen met een schop en een spa en een hark. Ze zouden de tuintjes wel gauw netjes opknappen. Al het onkruid er uit. En dan bloemen er in. En groente. En bessenstruiken. En aardappelen misschien.

O, maar kijk eens naar de ramen van de huisjes! Die zijn helemaal dicht! Grote luiken zijn er voor. En die luiken lijken wel vastgespijkerd. De huisjes staan met dichte ogen. Al zo lang! Ze zien geen zon en ze zien geen wolken. Ze weten van geen dag of nacht.

't Zijn onbewoonde, slapende huisjes. Ze staan er wel, maar ze doen niet mee. Jammer is dat! Nu luistert er ook niemand naar het mooie zingen van 't grote dennenbos.

II.

Achter het bos begint de grote hei. Dat is een rare hei, je moet er echt mee oppassen. 's Zomers bloeien er wel veel mooie, rode bloemetjes, maar tussen de bloemen zijn heel diepe gaten. En naast de gaten liggen hoge, gele zandbulten. Ook grote en kleine keien liggen tussen de struiken, precies alsof de reus uit het sprookje er mee geknikkerd heeft. Zou dat waar zijn . . . van die reus?

Neen hoor. Weet je, vroeger zijn hier mannen gekomen met schoppen en kruiwagens en vracht-auto's. Ze kwamen zand en grint weghalen. Daarvan moest een nieuwe weg worden gemaakt. Ze hebben gegraven! gegraven!

Maar de vracht-auto's hebben lang niet al het zand weggehaald. Grote bulten zand liggen nog te wachten. Op de kruiwagens en de mannen, die niet terugkomen. Een enkel dapper plantje kruipt al tegen de zandbulten omhoog. Jawel, er zijn plantjes, die zelfs op geel zand wel durven leven. Kijk, daar gaat een magere, stekelige braamrank. En daar een handjevol armoedige muurpeper. Ja, vet word je niet, als je enkel droog zand te eten krijgt!

Achter de hei — een héél eind er achter, loopt de spoor-trein. Vijf keer per dag komt er een lange rij spoor-wagens voorbij rollen. Je hoort ze al van verre aan komen stampen, want het gaat tegen de berg op. Toeffe, toeffe, toef, steunen de wagens. Opeens is de trein vlak bij gekomen. Heel groot en heel zwart.

Rang — daar stuift hij voorbij. De fluit gilt lang en luid, omdat het station nu niet ver meer weg is. De mensen kijken uit de raampjes. Brr! rillen ze. Wat is 't hier eenzaam. Die hei met al die gaten en bulten! En dat donkere dennenbos! Neen hoor, we zijn er nog lang niet. Die locomotief fluit zeker zó maar eens. Hier is geen dorp en geen stad. Hier woont niemand! Hier staat immers geen enkel huis!

Ja, maar de twee slapende huisjes kun je uit de trein ook niet zien. Bovendien, die huisjes slapen immers, met de ogen stijf dicht! De mensen in de trein hebben gelijk. Hier in de buurt woont niemand. 't Zingende bos en de rare hei en de verre trein, die zijn er. Maar mensen zijn er niet.

III.

Zie eens, wat daar aankomt! Over de smalle hobbelweg, die langs de huisjes loopt. Kijk, kijk eens goed! Dat is een grote vracht-auto. Komt die misschien weer zand en grint halen uit de diepe kuilen van de hei? Of — gaan die mannen houthakken in het bos?

Mis hoor! Helemaal mis!

De man achter het stuur ziet de twee huisjes staan. Hij rijdt langzamer. Hij vraagt wat aan iemand, die naast hem zit. Dan zet hij de auto helemaal stil. Precies voor het huisje met het blauwe pannendak. De deur bij het stuur gaat open. En de achterdeur van de vrachtwa-

gen gaat ook open. Een zware klep valt omlaag, een ketting knarst en rinkelt. O, en kijk nu eens! Wat springt daar allemaal uit de wagen? Eén sterke man. En nog een sterke man. Ai! Wat kunnen die springen! Wat durven die!

Dan komt er een meisje uit. Een meisje met een rode jurk en blonde krullen. Ze is al groot. Ze kan wel twaalf jaar zijn. En dan nog een kleine jongen. Nee, die springt niet. 't Is zo hoog! Een sterke man tilt hem op met zijn grote handen en zet hem midden op de weg neer. Hoe oud zou die jongen zijn? Vier jaar? Of, misschien al vijf?

Voor uit de wagen stapt de man, die gestuurd heeft. Hij maakt ook het andere deurtje open. En kijk — wie dáár uit stapt? Een mevrouw. Een moeder. Ze heeft een mantel aan. En een tas in de hand. En een grote sleutel. Ze kijkt naar het meisje en naar de jongen. „We zijn er,” zegt ze blij. „Wat is het hier mooi! Ik dacht niet, dat het zó mooi zou zijn.”

Dan gaat ze vlug naar de deur van het huisje. Ze maakt de deur open met de sleutel. „Kom maar!” roept ze tegen de sterke mannen. Samen maken ze de luiken open. Nu is het geen slapend huisje meer. Nu is het opeens wakker geworden. Gelukkig, dat het zomer is. 't Is fijn om de warme zon te voelen, als je wakker wordt na zo'n lange slaap.

De mannen kijken om zich heen. Ze komen uit de grote stad. Ze vinden het hier zo stil en zo vreemd. Ze willen graag gauw weer weg. „Kunnen we beginnen, mevrouw?” vragen ze.

„Jawel,” zegt moeder. „Zet alles maar in de gang. Straks komt een vrouw uit het dorp de vloeren schoonmaken. Zetten jullie alles maar in de gang.”

De sterke mannen begrijpen dat best. Ze lopen en dragen. Van de auto naar het huisje. Tafels en stoelen en kasten en bedden. Ook een fornuis. En een grote kist met pannen en ketels. En nog veel, veel meer. Als de auto leeg is, is de gang helemaal vol. De mannen vegen het zweet van hun gezicht. 't Was een heel gesjouw. En het is zo warm vandaag.

„Alles klaar?” vraagt moeder. „Dat is mooi.”

Ze krijgt een portemonnaie uit haar tas. Ze betaalt de mannen.

Véél geld. Ze nemen hun pet af.

„Dag mevrouw, dank u wel. En 't beste er mee, hoor!”

IV.

Maar — waar zijn het grote meisje en de kleine jongen gebleven!

Die hebben even op de weg gestaan. Toen zijn ze samen het bos in gelopen.

„Kom maar, Hanneke,” heeft het meisje gezegd. Toen zijn ze gegaan.

Mag dat wel? Zo maar weglopen?

Natuurlijk! Het bos is zo veilig. En Mineke is al zo groot.

Heel stilletjes en heel nieuwsgierig lopen ze samen voort. Ze luisteren naar het zingen van de bomen. Ze

vinden het zachte groene mos zo mooi. Hun ogen zoeken méér mooie dingen.

Kijk eens! Een grote paddestoel. Een rode! En nog een en nog een! Een hele krans van paddestoelen! Wat is dat fijn. En o! kijk daar eens! Een grote vogelveer. Lichtgrijs, met donkergrijs en zwart. Hanneke raapt hem op. Hij wil de veer mee naar huis nemen.

„Mineke, komen hier wel eens konijntjes?”

„Ik denk 't wel, Han; 's nachts, als niemand 't ziet.”

„Wat voor dieren nog meer, Mineke?”

„Eekhoortjes misschien. O, Hannie, kijk dan gauw! Daar ging er één. Een erg mooie.

Rrts, tegen een boomstam op. Zeker werd hij bang voor ons. We moeten erg zachtjes doen, Han, dan zie jij er misschien ook een."

Heel stilletjes lopen de twee nu voort. Maar 't eekhoorntje is zó geschrokken! 't Durft niet weer terug langs de stam. 't Zit ineengedoken boven in een denekruin. 't Hoopt, dat die twee daar beneden hem niet zien en niet vangen willen. Want vangen! Dáár is hij zo bang voor!

Kijk eens, daar groeien ook bosbessen. Ze zijn rijp en dik en donkerblauw. Gauw plukken en in de mond. Lekker is dat, zo'n paar bosbessen. Hannie kijkt eens naar zijn vingers. Die zijn ook blauw geworden en het gaat er niet meer af. Ook niet met spuug.

Er klappen vogelwieken boven hun hoofd. Een grote vogel, zwart met wit en grijs. Han houdt zijn veer stevig vast. Zou die vogel zijn veer soms terug willen hebben? 't Is zo'n mooie! De vogel geeft een scherpe, valse schreeuw. Zie je wel! hij is boos om die veer!

„Wat is dat voor een vogel, Mineke?"

„Ik weet 't niet, ik zal 't aan moeder vragen."

Maar — wat dreunt en raast en stampst daar, ver achter het zingende bos? Mineke staat stil. Ze schrikt er van. Dat is een trein. Een grote, grote snel-trein. Is die trein hier zó dicht bij?

En Han is nog zo klein en zo dom!

Denk eens, dat hij wegloopt, naar die trein toe!

Denk eens, hoe geváárlijk dat is!

Zou moeder dit wel weten, dat de trein achter het bos loopt?

„We moeten heel goed op Hannie passen,” denkt Mineke. „Die trein! O, o, o, die trein!”

Ze steekt een vinger omhoog.

„Hoor je, Hanneke? Hoor je wel? Dat is een spoor-trein. Die is gevaarlijk, Hanneke, heel erg gevaarlijk. Je mag nooit, nooit zonder Mineke die kant op gaan, hoor!”

„Spoortrein?” vraagt Hannie. „Dat is wel leuk!”

„Ja, maar deze spoortrein is boos. Onthou dat!”

Waarom is Mineke nu toch opeens zo ongerust ge-worden?

't Bos zingt lang zo mooi niet meer en ze wil niet ver-der wandelen.

Och, ze houdt zo veel van haar broertje! Zó veel, dat ze altijd, altijd op hem passen wil!

V.

Ze gaan naar het huisje terug.

Kijk, daar loopt moeder. Van het huis naar de schuur. Ze heeft haar mantel uit en haar hoed af.

Ze heeft een schort voor. Ze is warm. Maar ze kijkt blij. En wie is dat nu weer! Met een emmer en een dweil en een bezem. Met een warm, rood gezicht en blote armen en klompen aan de voeten!

Dat is Janna. Die komt de vloeren schoonmaken. Ze gooit er zo maar water over. Ze schrobt en dweilt. De vloeren worden prachtig. De deuren worden ook

schoongemaakt. En de ramen. „Nu moet de boel eerst drogen,” zegt Janna. „En dan dragen we de meubels er in.”

Drogen gaat gauw in deze warmte.

Nu zijn ze aan het meubels dragen.

Mineke helpt mee. Hannie helpt ook mee.

Wat worden die kamertjes nu mooi en gezellig!

Kijk eens, hun eigen vloerkleed. En hun tafel. En de stoelen. En al de andere dingen!

Janna snuift de lucht eens op.

„'t Ruikt naar zeep,” zegt ze. „Naar groene zeep. Dat hoort ook zo.”

„Morgen hang ik de gordijnen wel op,” zegt moeder.

„Die zijn nog in de koffer. Kom je nu morgen weer helpen, Janna?”

Dat wil Janna graag doen. Ze wil ook wel boodschappen doen in het dorp. Aardappels en groente halen. En brood en boter en suiker. Moeder geeft haar geld voor die boodschappen mee.

Nu komt Janna heur haar wat op en doet haar grote schort af. Die hangt ze in de keuken. Ze komt morgen immers terug?

Ze geeft moeder en Mineke en Hannie een hand.

„Gedag allemaal,” zegt Janna.

Ze gaat naar haar fiets en rijdt die naar de weg.

Daar stapt ze op. Even later kijkt ze achterom! Ze wuift tegen moeder en Mineke en Hannie. Die wuiven terug.

Dáág! Dáág!

Wat is die Janna aardig! Jammer, dat ze nu weg is!

Moeder heeft brood en melk meegebracht in haar grote tas. Ook wat thee en suiker. Ze maakt een vuurtje in het fornuis en zet een keteltje water op. In een oogwenk zingt 't. En dan kookt het. Nu mag Mineke de thee opgieten, terwijl moeder het brood snijdt. Ze eten in de keuken voor 't gemak.

„Wat gezellig, om zo te zitten. In een echt huisje, voor hen alleen. En wat smaakt het brood hier lekker!

„Dat komt van de buitenlucht en het bos,” zegt moeder. „Ik ben blij, dat we hier gekomen zijn.”

Opeens denkt Mineke aan de razende sneltrein.

„Nee, dat zal ik morgen maar vertellen. We blijven nu toch met ons drietjes bij elkaar.”

Na het eten wandelen ze nog even in het zingende bos. Dat zingt nu zijn avondliedje. De zon wil al ondergaan.

Hanneke speurt naar eekhoorntjes en konijntjes. Maar ze komen niet te voorschijn. Ze zijn bang voor mensen. Mensen doen soms zo raar en dom met de dieren. Dat weten de eekhoorns en konijnen heel goed. Daarom zijn ze schuw en bang.

„Ik denk dat ze slapen,” zegt moeder. „Kom, wij gaan naar huis. En ook naar bed. We zijn moe van de reis en van het werken. En weet je, bij het zingende bos slaap je zo lekker!”

Zo doen ze dan maar. De zon is nog niet helemaal ondergegaan, dan liggen moeder en Mineke en Han al in bed. Voor deze eerste nacht met hun drieën samen in één kamer.

Heel gauw slapen ze.

Ze horen niet meer, hoe het bos luider begint te zingen. Ze horen zelfs niet, dat achter het bos de laatste trein voorbij daverd.

En fluit! En fluit!

VI.

Maar — waarom zijn moeder en Mineke en Hannie hier gekomen? Waarom moest het huisje met de blauwe pannen opeens wakker worden?

En — en — is er geen vader, die bij hen hoort? Waarom is er geen vader?

Wou je dat graag weten? Luister dan maar heel stil. Want, 't is een droevig verhaal.

't Is immers oorlog geweest? Zo'n erge oorlog, waarin zoveel nare dingen gebeurd zijn? Er zijn huizen verbrand en mensen vermoord in de oorlog. Zoveel, zoveel! Je kunt ze onmogelijk tellen.

De vader van Mineke en Hannie is ook vermoord in de oorlog. Hij is weggehaald uit hun huis, door akeelige, boze soldaten. En nooit is hij weer teruggekomen.

En het ergste is, er was een verrader bij. Een man bij hen uit de straat. Een man, die ze goed kennen. Die heeft vader verraden aan de boze vijand.

O, het was zo erg, toen 't gebeurd was.

En toen ze wisten, dat vader nooit weer terug zou ko-

men. 't Leek wel, of ze aldóór huilen moesten. Of je nooit meer lachen zou!

Later heeft moeder haar kinderen bij zich geroepen, heel dicht bij zich.

„Vader is in de Hemel,” heeft ze gezegd. „Ik weet heel zeker, dat vader in de Hemel is. Hij had de Heere Jezus lief, dat weten jullie wel. De Heer heeft vader vast niet alleen gelaten. Hij heeft hem bij zich in de Hemel gehaald. Vader zal 't daar zo fijn hebben, bij Jezus. Nee, we moeten niet meer huilen. We mogen gerust weer blij en vrolijk worden.”

Kijk, en toen zijn ze ook werkelijk weer blij en vrolijk geworden. Maar hun huis — ja, dat was óók erg. De oorlog had hun huis ook kapot gemaakt. Met nog veel andere huizen van de straat. Ramen, deuren, vloeren en zolders, alles is kapot. Weg!

In zo'n huis kan niemand meer wonen.

Toen het geen oorlog meer was, is moeder gaan zoeken naar een ander huis. Dat was erg moeilijk, want er waren zo véél huizen stuk geschoten.

Maar eindelijk heeft moeder dit kleine houten huisje gevonden. Dit huisje, dicht bij het zingende dennenbos. Wat is 't heerlijk om weer in een echt huis te wonen, dat helemaal van hen alleen is!

En Janna! Wat fijn, dat die moeder helpen wil. Ze wil wel elke dag komen, heeft ze gezegd. Ze werkt graag en ze heeft een fiets. 't Is niet zo erg, dat het huisje ver van het dorp staat.

Janna heeft ook een broer. Die zal het tuintje komen ompsitten. Er kunnen best nog plantjes in. Asters en

zinnia's. En het volgend jaar zal de broer voor bessen zorgen. En voor rozenstruiken.

O, als nu vader er bij was!

Maar nee, stil nou! Vader is immers in de Hemel. Die heeft 't nog veel fijner, dan zij hier.

Maar die verrader, die vuile, valse verrader! O, Mineke hoopt, dat ze hem nooit meer tegenkomt. Als ze hem zag . . . . O, wat zou ze kwaad worden. Woedend zou ze worden. Ze zou hem schoppen en krabben en bijten! Ja zeker, bijten ook. „Daar! daar!” zou ze schreeuwen. „Omdat je mijn vader verraden hebt! Omdat vader van ons weg moest. En nooit, nooit weer terugkomt! Dáár! Dáár! valserik! lelijke verrader!”

Ja, zo zou Mineke doen. Ze denkt er vaak aan.

Moeder weet wel, hoe Mineke denkt.

„Ik geloof, dat hij ook dood is,” zegt ze zacht. „We zullen hem zeker nooit weer zien. Denk er niet meer over, Mineke. 't Is niet goed, om zó te denken.”

Mineke haalt haar schouders op. Ze zegt niets. Vergeten?

Dat van vader kun je toch zeker nóóit vergeten?

En dat van die verrader ook niet.

Moeder vergeet vader natuurlijk ook niet.

Neen, en die verrader kan moeder ook niet vergeten.

Ze is vaak ook o zo boos op hem.

VII.

Ze wonen nu al een poosje in het mooie, kleine huisje. Later moet Mineke naar school, maar nu nog niet. 't Is nu overal nog vakantie.

Moeder zit buiten. Ze naait gordijntjes voor de keuken. Van een lap dun gebloemd katoen.

Mineke haalt de boontjes af. Heel precies, dat er geen draadje aan blijft zitten.

Hanneke bouwt in de tuin een kippenhokje. Hij werkt heel echt en heel ernstig. Hij heeft plankjes en gaas en een hamer en spijkers. Van Janna's broer gekregen.

't Wordt maar een klein hokje. Want Hannie wil één kip hebben. En die kip moet iedere dag één eitje voor hem leggen. Janna hangt wasgoed te drogen. De emmer is al bijna leeg. Leuk staat dat, dat schone goed tegen het donkere bos.

„'t Zal wel gauw droog zijn,” zegt Janna. „De zon staat er op en de wind strijkt er langs.”

Ze droogt haar handen af aan haar schort. Ze wil naar binnen gaan.

Maar ze doet het niet. Ze staat en luistert en kijkt naar de weg. Wat komt dáár aan?

Ronke, ronke, ronke, ronk! Toet! toet! toet!

Een vracht-auto! Nee maar, hoe kan dát! Wat komt die hier doen op hun stille weg, bij hun stille huisje?

Hij komt dichterbij — hij gaat langzaam — hij staat stil. Precies voor het andere huisje, het huisje met het rode pannendak.

„Mevrouw! Mineke! kom es gauw kijken!” roept Janna.

Ja, ja, ze zijn er al. Ze hebben 't vreemde geluid al gehoord.

Wat raar is dat!

Zouden — zouden er — mensen in 't andere huisje komen?

Kijk, kijk, 't gaat precies zoals 't bij hen zelf ging. De wagen slaat open, sterke mannen springen er uit. Hannie kijkt nieuwsgierig. Nee, hùn mannen zijn 't niet. 't Zijn andere, vréemde mannen. Dat is jammer!

Nu beginnen ze te lopen en te sjouwen. De luiken worden geopend, de meubels en kisten worden naar binnen gedragen.

Nieuwe mensen! Die komen daar wonen!

Maar — waar zijn die nieuwe mensen? Ze zien alleen maar sterke mannen, die dragen en sjouwen.

Kijk, daar komt er al een naar Janna toe.

„Is hier ook een kommetje water voor me?” vraagt hij beleefd.

Ja zeker, natuurlijk. En voor de andere mannen ook wel.

„Mevrouw komt zo meteen,” vertelt de man. „Ze heeft geen man meer, alleen een klein meisje. Zo iets als hij daar. Een jaar of vier, vijf.”

„Hoe heten ze?” vraagt moeder.

„'t Is ene mevrouw Jansen,” zegt de man. „Ze komt uit de stad. Ja, en verder wordt er niet zoveel moois van ze verteld. Van haar man alvast niet. Maar daar

heb ik niks mee te maken. Ik doe m'n werk en daarmee uit."

De mannen sjouwen weer. Hannie timmert aan zijn hokje.

Janna maakt de keuken schoon.

Moeder en Mineke staan heel stil op dezelfde plek.

Ze zèggen niets. Ze dènken wel. Hun ogen staan donker en droef; want Jansen — zo heette immers ook — de man, die vader verraden heeft!

VIII.

Toet! toet!

Al weer! Maar nog ver weg! Nog achter de bocht.

„Een auto," zegt moeder zacht tegen Mineke. „Daar komt ze.

Nu zullen we 't gauw weten."

„O, moeder," fluistert Mineke bang. „Als — als dät toch zo is?

O, moeder, als dié toch naast ons komt wonen! Wat moeten we dån toch doen! En wij woonden hier 't eerst!"

„Sst!" zegt moeder. „We weten 't immers nog niet zéker! Zoveel mensen heten Jansen. 't Kan best een heel vreemde dame zijn."

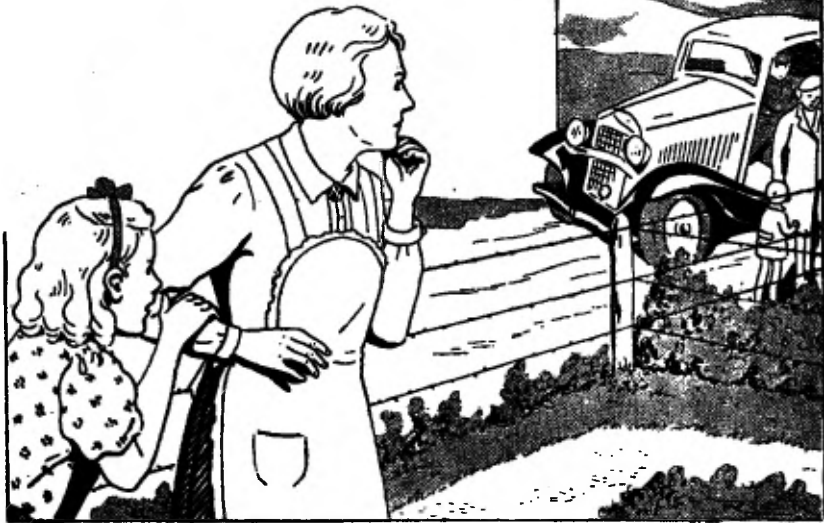
„Ja, maar . . . O, moeder! Als . . .!"

Mineke grijpt haar moeder bij de arm. Ze knijpt er

in. Haar ogen staan vol schrik.
En bang! bang!

Daar is de auto. Daar staat hij
stil. Een mooie, kleine wagen.
Een dame stapt uit. En een klein
meisje. Ze zien even om zich
heen. Dan gaan ze naar binnen.
Mineke rukt haar moeder mee,
de keukendeur in.

„Moeder! gauw, gauw! heeft u
't gezien? heeft u 't gezien? 't Is
de vrouw van de verrader. Ziet
u wel, dat ik gelijk had? Nu komt
ze naast ons wonen. O, moeder,
wat moeten we nu toch doen!
Nooit, nooit kijk ik haar aan! En

u ook niet, hoor moeder! U ook niet! En Hannie mag niet met dat kind spelen. Dat mag niet, hè moeder? Ze moet maar wéten, dat ze een verraadster is. Dat haar man onze vader verraden heeft!”

„Neen,” zegt moeder langzaam en droef. „We zullen niet tegen haar praten. Maar ’t zal erg moeilijk worden, Mineke. De huisjes staan zo dicht bij elkaar. O, o, wat is dat jammer!

Waarom, waarom moet ze nu juist hiér komen wonen!”

Janna en Hanneke merken ’t niet, maar moeder en Mineke weten ’t zéker. De zon schijnt niet meer zo vrolijk en de hemel is niet meer zo blauw. En ’t bos, ’t grote, zingende bos zingt niet meer zo blij. ’t Is begonnen een donker, droevig liedje te zingen. Een lied van verraad, en van vader, die nooit weer terugkomt, en van die boze verradersvrouw, daar vlak naast hen. O, o, wat is dat akelig! Wat is dat moeilijk!

IX.

De twee huisjes leunen tegen het grote, donkere dennenbos aan. Een huisje met een blauw en een huisje met een rood dak.

Achter de huisjes is het bos.

Achter het bos is de rare hei met zijn kuilen en bulten.

Achter de hei rent en davert de spoortrein.

En over alles schijnt de zon en waait de wind en geuren de bomen.

Tussen de tuintjes staat het hek van paaltjes en prikkeldraad.

„Pas op,” zegt dat hek, „ik maak je helemaal kapot.” Maar — maar — er staat toch ook nog wat anders tussen de tuintjes!

Er staat een hoge, hoge muur. Geen muur van stenen en kalk. Geen muur, die je zien kunt. Er staat een muur, die je alleen maar voelen kunt. En die muur is zó hoog, dat niemand er over heen kan kijken. Die muur . . . . reikt wel tot aan de Hemel toe. Aan de ene kant van die muur wonen mevrouw Jansen en haar Janneke.

Aan de andere kant wonen moeder en Mineke en Hannie. En soms Janna. En Janna kijkt ook niet over de muur heen. Mineke heeft aan Janna verteld, wat de verrader vroeger gedaan heeft. Janna's ogen zijn heel donker, heel boos geworden. Janna zegt: „dat wijf!” En: „wat doet ze hier! Ze hoort hier niet!” zegt Janna. Janna wil er nog veel meer van weten.

„En die vent?” vraagt ze. „Die lelijke verrader? Die hebben ze toch zeker opgepakt? Die zit toch zeker?” „Hij is dood,” zegt Mineke bijna blij.

Mevrouw Jansen probeert wel eens een enkele keer te kijken. Ze is bleek en mager. Ze hoest vaak. Ze kijkt altijd heel gauw weer voor zich. Zeker weet ze wel wat haar man gedaan heeft. Zouden dáárom haar ogen altijd zo zoeken . . . . zo vragen?

„Net goed,” zegt Janna hard. „Ze moet zich maar schamen. Ze moet zich zó schamen, dat ze ook dood gaat.”

Janna vertelt in het dorp, wat voor een vrouw die mevrouw Jansen is. Aan de bakker en aan de melkboer en de slager. Na drie dagen weet 't hele dorp het al. Nu zijn alle mensen boos op haar.

„Dat wijf,” zeggen ze. En niemand groet meer. Niemand zegt een vriendelijk woordje tegen haar. Als de bakker gebakken heeft — koekjes of beschuit, mevrouw Jansen krijgt er niet van.

Als de melkboer wat verse eitjes heeft — mevrouw Jansen mag ze niet kopen.

Mevrouw Jansen woont heel eenzaam achter de hemelhoge, onzichtbare muur. Niemand geeft er om. Niemand heeft meelij. En ze is toch zo zwak en zo bleek. En altijd bedroefd. En ze moet zo hoesten!

„Net goed,” zegt Janna kort af.

„Net goed,” denkt Mineke hard. „Laat ze maar! O, laat ze maar.”

Moeder vindt 't erg naar, dat 't zo gelopen is. Maar ... zij kan er toch ook niets aan doen, dat die vrouw een verraadster is?

X.

In het bos, een eindje achter de schuur, is Hanneke weer druk aan het werk. Kijk eens, de tong hangt hem uit de mond. Dat komt, doordat het werk zo moeilijk is.

Zijn kippenhokje is klaargekomen. 't Is net groot genoeg voor één kip, als die héél, héél stil zit. De kip is er nog niet.

Janna heeft beloofd, een kip mee te brengen. Een kleine kip, die precies in 't hokje past. Maar ze lachte luid, toen ze dat zei. Hanneke vindt dat lachen niet prettig. Als grote mensen zo raar lachen, houden ze je voor de mal, denkt hij. Ja, Hanneke weet wel een en ander van de grote mensen af!

Maar van Janna is 't flauw! Haar moeder heeft wel twintig kippen. Ze kan er toch wel één voor Hanneke meebrengen? Eén kleintje maar!

Maar Janna lacht! Ze doet 't niet! Nee, ze brengt geen kip mee.

Nu graaft Han een huisje voor wilde konijntjes. Hij heeft een kleine schop van Janna's broer gekregen. Daarmee graaft hij een holletje. En nog een. En nog een. Hij maakt er een vloertje in van zacht, groen mos. En hij legt in ieder holletje een broodkorstje en een groen koolblad. Is dat niet heerlijk voor de wilde konijntjes, die zo vaak honger hebben? Morgen wil Hannie heel vroeg opstaan en op zijn tenen naar buiten sluipen. Misschien woont er dan in ieder holletje een klein konijntje. Misschien zijn ze dan niet bang meer

voor hem. Misschien kan hij dan wel met ze spelen. Heel flink werkt Hanneke door. Zijn tong hangt uit zijn mond.

„Dag jonge,” hoort hij opeens zeggen.

Han gaat rechtop staan en kijkt.

„Ik heet niet jonge,” zegt hij. „Ik heet Han.”

„Nietes hoor. Jij heet jonge. Jij heet lekker jonge.”

„Hoe heet jij dan?” zegt Han. „Jij heet zeker meisje.”

„Niks van waar! niks van waar! Ik heet Janneke. Lekker! Lekker!”

„O,” zegt Han nadenkend. Dan wendt hij zich af en gaat verder met graven. Hij heeft geen tijd, om zich verder met de dame te bemoeien.

Nu komt Janneke Jansen een stapje naderbij.

Ze is kleiner dan Hanneke. Ze heeft een breed gezichtje met bruine haartjes er om heen hangend. En bovenop haar bol staat een grote blauwe strik. Net zo blauw als haar jurk.

„Wat maak je daar, jonge! Waarom graaf je kuiltjes?”

Nu vertelt Hanneke van de konijntjes, die komen moeten. Janneke is een en al aandacht. Ze voelt met haar hand in een kuiltje, dat al klaar is.

„Niet zacht genoeg van binnen,” zegt ze heel beslist.

„Moeten lappen in, weet je dat nog niet?”

„O,” zucht Hanneke.

„Tuurlijk, domme jonge. Weet je dat nog niet? Net als in je eigen bedje 'tuurlijk. Weet je, ik ga lappen halen bij mijn moeder. Jij ook, jonge. Maken we samen de huisjes klaar. Zijn nijntjes van ons samen, hè?”

Toch wel leuk, dat Janneke er bij gekomen is. En wat is ze slim! Nu zullen de konijntjes vast en zeker komen.

Moeder heeft wel wat zachte lapjes. Janna heeft een oud doekje. Blij holt Han naar de konijnen-nestjes terug. Janneke is er al. Ze zit op haar hurken en past en past. Ze duwt Hanneke op zij.

„Nee, zó moet 't,” zegt ze.

„Wachte maar, ik doe 't wel. Dat is geen mannewerk. Moete mam-ma doen, of een meisje.”

„Zó,” zegt Janneke. „En zó! En zó! Al klaar! Zie je wel?”

Ja, Hanneke ziet 't. 't Is prächtig. Zó hoort 't voor kleine bange

konijntjes. Wat fijn, dat Janneke er is!

„Kom je morgen weer?” vraagt hij. „Sta je ook vroeg op, om met de konijntjes te spelen?”

„' Tuurlijk,” zegt Janneke. „Nou ga ik eerst naar mijn mamma. Ik geloof, ikke moet passie doen.”

's Middags is Mineke een poosje met haar moeder alleen. Han slaapt een uurtje. Janna doet boodschappen in het dorp. Mineke geeft haar moeder een arm. Zo wandelen ze samen om hun huisje heen. Kijk, de asters beginnen al te bloeien. En de zinnia's hebben dikke knoppen.

Ze komen ook achter het schuurtje. Wat zou Han daar toch hebben uitgevoerd, de hele morgen!

Ze vinden de konijnennestjes, die Hanneke en Janneke samen hebben gemaakt.

„Och,” zegt moeder zacht, „wat heeft hij dat aardig gedaan.”

Ze weet nog niet, dat Janneke Jansen ook heeft meegeholpen. Maar Mineke weet 't wèl. Je kunt ook zien, daar liggen vreemde donkere lapjes bij, zoals zij nooit gehad hebben. Mineke geeft er een schop tegen. Die rommel!

Ze zal 't haar moeder ook vertellen. Nu dadelijk! O, en dan zul je wel eens zien, wat er gebeuren gaat!

„Moeder, zal ik u eens wat zeggen? Dat malle kind van Jansen heeft met onze Han gespeeld. Kijk maar, dat zijn geen lappen van ons. Die zijn van de jurk, die dat kind aan heeft. Ziet u wel, moeder? 't Mag niet, hè? Ze mag hier niet komen.”

Moeder zegt eerst niets. Ze kijkt maar strak naar de

konijnenkuiltjes. Haar gezicht is zo stil, zo stil!
„Och,” zegt ze eindelijk. „Laat ze maar, Mineke. Ze zijn nog zo klein allebei. Ze weten niet, wat er gebeurd is. Ik denk — ik denk, dat vader er om lachen zou, als hij ze samen bezig zag. Denk je ook niet?”

Mineke haalt haar schouders op.

„Ik weet niet, hoor,” zegt ze.

Ze neemt zich voor, straks aan Janna te vragen, wat die er van vindt. Janna zal wel net zo denken als Mineke.

Ja, dat zal ze zeker.

XI.

't Is een warme, stille nacht geweest. Zó stil, dat zelfs het bos een poosje geslapen heeft.

De mensen konden haast niet slapen van de warmte. 't Raam stond open, de kamerdeur stond open, en 't bleef maar warm in de slaapkamer. Hannie heeft liggen woelen en gepraat in zijn droom. Moeder heeft helemaal niet kunnen slapen. Ze had hoofdpijn. En ze dacht aldoor aan vader. Hoe het gegaan is, toen de verrader kwam. Ook aan de vreemde, bleke vrouw dacht moeder, die nu naast haar woont. Mevrouw Jansen, de vrouw van de verrader! Ze vindt 't zo naar en zo moeilijk, dat die hoge muur er gekomen is.

Nu hebben Hanneke en Janneke samen gespeeld. Die storen zich helemaal niet aan de muur. Ja, daarvoor zijn 't kleine domme kinderen. Ze weten immers niet,

wat voor erge dingen er vroeger gebeurd zijn!
Als grote mensen nu ook zo waren als kleine kinde-
ren!

Dat heeft de Heere Jezus ook gezegd.

Maar 't is zo moeilijk! Veel te moeilijk, vindt moeder.
Want die man — die vader van Janneke — hééft hun
vader toch verraden . . . .

Eerst tegen de ochtend begint moeder wat slaperig te
worden.

Ping! Ping! . . . .

Zeven uur slaat de klok in de woonkamer. Moeder
hoort 't niet meer. Ze slaapt nu heel vast.

Maar Hanneke hoort het wel!

Hij doet zijn oogjes wijd open. Hij telt. Zeven.

Ha! 't is al dag! De zon schijnt!

De konijntjes! Opeens is hij geen sikkepitje slaperig
meer. Hij klautert uit zijn bedje. Slaapt moeder nog?
Och, lieve mammie, slaap maar lekker, hoor!

Nu zal Hannie eens laten zien, hoe zacht hij doen kan.
Hij kleedt zich niet aan. Nee hoor! Stel je voor, dat er
wat op de grond viel! Zijn pantoffeltjes neemt hij in
de hand mee. Hij sluipt door de open deur, de gang
door, de keuken door. Hoor je hem? Neen hoor, je
hoort er niets van.

Wat fijn, dat hij al zo groot is! Hij kan bij de sleutel
en bij de grendel.

Nu is hij buiten. Hij, heel alleen. Even staat hij ver-
wonderd stil. En luistert. 't Bos zingt al weer. Een tak
kraakt. Er fluit een vogel op de schoorsteen van Jan-
nekes huisje. „Nou naar de konijntjes,” zegt hij zacht

voor zich heen. Vlug achter het schuurtje kijken.

Misschien — misschien zit er in ieder nestje wel een konijntje op hem te wachten.

Sst! Sst! Zachtjes doen! Boskonijntjes zijn zo gauw bang.

Vol spanning kijkt hij achter de schuur.

Hij sluipt op zijn tenen naar de nestjes, hij legt een vinger op de mond en zegt: sst! st!

Och, wat jammer!

Wat jammer is dát!

Alle nestjes zijn helemaal leeg.

Niet één konijntje is er te zien. Zelfs niet een héél, héél kleintje.

Han krijgt er een kleur van.

Onbeweeglijk staat Hanneke daar, met gebogen bolletje, de vinger nog op de lippen.

Dat er nu ook niet één enkel konijntje bij hem wilde komen!

XII.

Ben jij daar al, jonge? Wat isse nou? Slaap je al weer?"

Hannie kijkt op, zijn vingertje zakt omlaag.

O, gelukkig, daar is Janneke! Nu lijkt 't opeens niet meer zó erg, dat er geen konijnen in de holletjes zijn.

„Och, geen nijntjes!” roept Janneke. „Isse jammer, hè?”

Ze heeft haar jurk al aan, de blauwe weer. De strik

danst al bovenop haar hoofd. Ze bukt zich kordaat, haar handje gaat door een nestje.

„Moet je goed kijken, jonge,” zegt ze. „Zijn nijntjes geweest, vannacht. Kijk, 't koolblad is bijna op. En dit — dit is viezigheid van de nijntjes. Zie je wel, jonge?” Vol belangstelling hurkt Hanneke naast het nestje neer. Hij wil zo'n klein zwart balletje oprapen. Maar 't mag niet van Janneke.

„Bahl niet doen! is viezigheid! Dat zeg ik toch? Weet je (ze brengt haar mondje vlak bij Hannie's oor) het is . . . .”

„Ooo!” zegt Hannie.

Er ritselt iets in het bos. Ver weg.

Janneke richt zich op. Ze kijkt en kijkt.

„Isse dat nou?” vraagt ze. „Dáár gaat een nijntje! Kom mee, jonge, wij gaan nijntje halen!”

Tussen de hoge bomen lopen ze door. Janneke trekt Hanneke mee aan de hand. „Kom, jonge! Kom vlug!” Hoog boven hen zingt het bos zijn mooiste morgen-zang. Om hen heen kijken de bruine stammen goedmoedig naar de vlugge wandelaars. 't Mos lacht: loop hier! loop hier! En een vogel roept: jaja! jaja!

„Kom, jonge, kom gauw! anders issie weer weg!”

Opeens geeft Janneke een schreeuw.

„Isse dat nou?” vraagt ze verbaasd.

Meneer de kruisspin had die nacht een heel groot web gespannen tussen twee boomstammen in. Zo'n groot nest had hij nog nooit gemaakt. Maar 't is dan ook een werk geweest, om al die dunne draden zo mooi te

vechten! Zelf zit meneer de kruisspin in 't midden van 't nest. Hij is dik en trots. Hij zit uit te rusten. Nu loopt Janneke pardoes tegen het web aan. Wat een schrik! „Vieze spin,” zegt ze met opgetrokken neusje.

Ze voelt aan haar bolletje. „Waar issie nou?”
„Ik weet niet,” zegt Han, „ik zie hem niet. Hij is weggekropen.”
Zijn ogen kijken in de verte, waar 't konijntje moet zijn. Spinnen kunnen hem niet zo heel veel schelen.
„Nou mag jij vooraan lopen, hè jonge?” vleit Jan-

neke. „Een poosje mag jij vooraan lopen. Maar goed kijken, hoor jonge, goed naar nijntje kijken.”

Ze lopen weer voort en altijd lijkt het, of een klein konijnenstaartje ver in de verte verdwijnt.

't Bos zingt en zingt. En achter het bos ligt de hei. De hei met de mooie, rode bloemetjes en de rare gaten en de hoge zandbulten.

Nu staan ze aan de rand van het bos.

„Bloempies, bloempies!” juicht Janneke. „Kom mee, jonge, bloempjes plukken voor mamma!”

„En 't konijntje dan?” vraagt Han.

„Nijntje is ook hier heen gegaan. Zien we direct, dâlijk weer,” zegt Janneke heel beslist.

Ze plukt en plukt en Hanneke plukt mee. Samen schuiven ze de hei op. Daar staan ze bij een diepe kuil.

„Isse dat nou!” roept Janneke. Voorzichtig legt ze haar heibloempjes neer. Ze klapt in haar handjes.

„Ik weet al! ik weet al! Dit is een echt nijnehuis. Hier wonen heel, heel, heel veel nijnen in. Alle nijnen van de wereld. Wel vier-tien-honderdduizend!”

Ze breidt haar armpjes heel wijd uit.

„Kijk jonge! zóóó...veel! Allemaal, allemaal lieve nijntjes!”

„O,” zegt Han met glanzende ogen. „Maar — maar ik zie geen konijntjes. Ze zijn er niet!”

„Domme jonge! Nijntjes zijn boodschappen doen. Kool halen en suiker en koekies. ' Tuurlijk, moeten toch boodschappen doen! Kom mee, jonge, wij gaan in het nijnehuis. Als dan de nijntjes terugkomen, straks,

zijn wij er lekkertjes ook. Gaan we samen spelen. Kom jonge, durf jij wel?"

„Ik durf best," zegt Han vol trots. „Kom maar, geef me een hand. Ik help je wel."

Voetje voor voetje schuifelen ze naar beneden. Janneke houdt Hannie's hand heel stijf vast. Ze knijpt hem. „Ai," roept ze. En: „daar ga ik! pak me!"

Nu zijn ze beneden in de zandkuil. Op een klein plukje gras gaan ze zitten. De zon lacht over de rand naar binnen. 't Bos zingt in de verte. Wat is 't hier stil, stil! Hanneke en Janneke zitten ook héél stil. Je moet immers wel stil zijn, als je op konijntjes wacht!

„Kijk, nou is 't een bedje," fluistert Janneke. Ze strekt zich uit op 't gele zand. „Lekker, jonge, moet je ook doen."

Han probeert 't ook. Hij vindt 't zand eigenlijk niet zo lekker aan zijn bol. Maar hij blijft toch liggen.

Nu liggen ze samen op de vloer van 't grote nijnenhuis.

Na vijf minuutjes slapen ze allebei.

Janneke heeft een vingertje in de mond gestoken.

Hanneke kronkelt zich op, net als in zijn bedje.

De morgenzon lacht op de warme gezichtjes.

Een konijntje komt aangesprongen en kijkt over de rand van de kuil. Het merkt niets bijzonders. Alleen, dat er daar beneden niets te knabbelen valt. Het knipoogt eens tegen de zon en springt weer weg. 't Moet zijn ontbijt nog bij elkaar zoeken.

't Bos zingt iets luider. Zou 't de kinderen terug willen roepen?

In de verte davert de morgentrein over de gladde rails.

„Isse dat nou?” fluistert Janneke.
Maar meteen slaapt ze weer verder.

XIII.

In huis — je weet wel, in het huisje met het blauwe dak — wordt moeder wakker. Ze kijkt om zich heen.

Wat is dat? Is 't al helemaal dag? Is Hanneke al uit zijn bedje? En heeft moeder daar niets van gemerkt? Vreemd is dat!

„Hannie! waar ben je? Piep eens muisje!”

Geen antwoord.

Vlug kleedt moeder zich aan en gaat naar de woonkamer. Daar is Mineke. Ze heeft 't ontbijt al klaargezet. Wat is dat lief en flink van haar.

„Waar is Hannie, moeder?”

„Waar is Hannie, Mineke?”

Precies tegelijk vragen ze het. Moeder weet 't niet. En Mineke weet het ook niet. Ze schrikken er allebei van. Ze vergeten het lekkere brood en de thee. Ze gaan dadelijk samen zoeken.

„Hannie! Hanneke!” In het huis, in de tuin, bij de schuur.

„Hannie! Hanneke! Piep eens muisje!”

Er piept geen muisje, er komt geen Hanneke.

Wat is dat akelig! Wat is dat angstig!

Was Janna er maar! Janna zou zéker ook helpen zoeken.

En Janna heeft een fiets!

Hoor! Wat is dat?

Ver, ver achter het bos rolt de wilde morgentrein voorbij.

„O, moeder!”

Mineke heeft het nog niet verteld aan haar moeder, dat de trein zo dicht bij is. Ze heeft 't vergeten. En — Hannie was toch immers altijd vlak bij hen?

Maar nu! „O, moeder!”

Dikke tranen komen in Mineke's ogen. Haar hart klopt zo bang, zo bang!

Moeder begrijpt wel, wat Mineke bedoelt. Hannie — en die trein! Moeder schrikt ook, heel erg, héél fel. Maar ze zegt: „Wel nee, Mineke, zo ver is Han vast niet weggelopen. Die trein is zo vèr! Hoor maar, Mineke. Héél vèr!”

Mineke luistert. Ja, ja! Maar toch.... „O, Hannie, Hannie!”

Ze kijkt 't bos in. 't Bos is zo groot. En achter het bos.... O, o, o!

Daar gaat de deur van het buurhuisje open. De bleke vrouw komt naar buiten. Ze kijkt zoekend rond.

„Weg moeder! gauw weg! achter de schuur!” roept Mineke hees.

„Daar is zij.... dat lelijke....”

„Sst,” zegt moeder kort. „Stil, Mineke.”

Hoor, nu roept de vrouw.

„Janneke! Janneke! waar ben je! Janneke!”

Wat klinkt dat roepen bang en droef.

Mineke knijpt haar moeder in de arm.

„Net goed,” fluistert ze. „Dat eigenwijze kind is ook weg, net goed!”

En weer zegt moeder kortaf: „Sst, stil, Mineke, praat zo niet.”

„Janneke! Janneke!” Al weer.
Nu staat de vrouw stil om te hoesten.
Heel lang en moeilijk hoest ze.
Maar wàt is dat nu?
Moeder komt te voorschijn van achter het schuurtje. Ze gaat regelrecht naar de bleke vrouw toe.
„Is uw Janneke ook weg?” vraagt ze zacht. „Onze Han is ook weg. Ze zijn er zeker samen vandoor.”
De bleke vrouw ziet haar dankbaar aan.
„O, gelukkig,” zegt ze. „Gelukkig, dat ze samen zijn.
Ik ben zo geschrokken, ik heb niets

meer over dan Janneke. Ze is zo lief . . . . en ik was zo bang . . . . Die trein, weet u!"

Dikke tranen lopen over haar wangen. Opeens moet ze ook weer hoesten.

„Stil maar," zegt moeder. „'t Is niet zo erg, heus niet. Mineke en ik zullen samen gaan zoeken. Blijf u maar rustig op 't huis passen; kom Mineke, ga je mee?"

Samen lopen ze het bos in en de bleke vrouw gaat haar huisje weer binnen.

Moeder en Mineke turen en gluren. Tussen de stammen en achter de groene struiken. Ze roepen nu en dan: „Hanneke! Janneke!"

Maar nooit komt er antwoord.

't Bos zingt zijn liedje, maar je kunt het niet verstaan.

En die trein! Die razende spoortrein!

O, Mineke is zo bang! zo bang!

XIV.

Nu zijn ze het hele bos al doorgelopen. Geen kinderen. Ze staan voor de rare, bultige hei. Ze kijken en turen. Naar links en naar rechts en vooruit. Wat is 't hier ruim en wijd! Zouden hier de kinderen naar toe gelopen zijn?

Heus? Twee kleine peuters samen in deze grote wijdeheid?

Mineke pakt weer moeders arm. Haar andere hand

wijst. Kijk moeder, kijk! Daar ginds lopen de spoor-
rails. O, moeder, ik ben zo bang, ik ben zo bang!"

Ja, een beetje bang wordt moeder nu ook wel.

Maar ze zegt:

„Wel nee, Mineke, wel nee, kind, dat is veel te ver
weg. Zo ver zijn ze vast niet gegaan met hun kleine
beentjes.

Kom, we gaan weer zoeken.”

Ze lopen en lopen. Ze klauteren over bulten en kijken
in alle gaten. Ze zien niets van de mooie rode hei-
bloemen en van de blauwe knoopjes. Ze zien alleen
een konijntje haastig wegspringen. En nog een. En
nog een.

De zon lacht vrolijk en 't bos lacht mee. Ze weten veel
meer dan moeder en Mineke. 't Is net een zoekspelle-
tje.

„Bijna!" „bijna!" roept 't bos.

En dáár!

O, kijk eens! Kijk eens gauw!

Moeder en Mineke staan op de rand van de grote
kuil, weet je wel, de kuil van de vier-tien-honderd-
duizend nijntjes.

Ze staan heel stil. Hun ogen glanzen groot en blij.
Want dáár — daar liggen Hanneke en Janneke. Daar
zijn ze! O, daar zijn ze! Ze slapen op het gele zand.
Een vlindertje fladdert om Janneke's haarstrik. Han-
nekes hand houdt stijf een bosje droog gras omkneld;
moeder krijgt warme tranen in haar ogen.

„Wat een schatten!" fluistert Mineke. „Wat een schat-
ten, hè moeder?"

„Precies een plaatje,” fluistert moeder blij. „Ga jij naar beneden, Mineke en maak ze wakker. Ze moeten mee naar huis.” Heel voorzichtig daalt Mineke in de kuil. Ze knielt bij de warme slapertjes neer en aait ze over de wangetjes.

„Hanneke!” roept ze zacht. En dan: „Janneke!”

Twee paar oogjes gaan wijd open.

„Isse dat nou?” vraagt Janneke vrbaasd. „Ikke dacht, nou komen nijntjes terug van boodschappen-doen. En nou is 't een grote meis!”

Hanneke kijkt naar 't plukje gras in zijn hand.

„O,” zegt hij lachend, „'t is geen konijn, 't is maar gras!”

Maar wie staat daar hoog bovenop de rand van de kuil?

Wie strekt daar bei haar armen uit?

„Kom gauw mee,” zegt Mineke. „Weet jullie wel, dat je kleine stouterds bent?”

Aan de ene hand neemt ze Hanneke en aan de andere hand neemt ze Janneke.

Ze hijst ze naar boven.

„Ai,” zegt Janneke een paar keer. „Niet vallen, hoor, grote meis!”

En boven staat moeder, die de kleine stouterds allebei in haar armen sluit! De hei en 't bos en een grote vogel zingen er een vrolijk liedje bij.

Met hun vieren, hand aan hand, lopen ze vlug door hei en bos.

„Wazze geen nijntjes,” vertelt Janneke. „Jammer, hè?”

„We zullen konijntjes kopen,” zegt moeder blij.
„Echte, witte, tamme konijntjes. Daar mogen jullie mee spelen.”

Bij de deur van 't andere huisje staat Jannekes moeder.

Ze durft niet goed dichterbij komen.

Maar Janneke rukt haar handje los en holt naar haar moeder toe. „Mammie! mammie!”

Die vangt haar kindje op en kust het telkens weer.

Dan verdwijnen ze samen in het huisje.

„Net goed,” denkt Mineke. „Ze mogen toch niet bij ons horen.

Vast niet!”

XV.

Kan dat wel?” vraagt Mineke.

„Kan dat wel, moeder? dat we zo maar praten met dat . . . met de moeder van Janneke? U gaat telkens naar haar toe, als ze buiten komt. En ze hebben . . . ze hebben toch . . . ze hebben toch zo gemeen gedaan met vader?”

„Och,” zegt moeder zacht, „die vrouw is zo bleek, ze hoest zo. En ze is altijd zo alleen. Soms, Mineke, soms praten we met haar.”

„En vader dan — moeder? Vader dan?”

„Vader is in de Hemel, Mineke. Vader vindt 't vast wel goed.”

„Nou, maar ikke niet,” zegt Mineke kattig. „Ikke vast niet, hoor!”

Moeder zucht. Ze vindt 't zo moeilijk. Ze wilde wel, dat Jannekes moeder daar nooit was komen wonen. Maar — haar huis was ook kapot. En — en — ze wóont er nu eenmaal.

Daar is Janna op de fiets.

Janna is laat vandaag. Haar hele gezicht is rood van het haasten. Ze hijgt er ook van.

„Weet u 't niet?” vraagt ze aan moeder. „Er is brand geweest vannacht. Een woonwagen is uitgebrand. We hebben er allemaal naar gekeken. We hebben haast niet geslapen vannacht.”

„Een woonwagen, Janna? Waar stond die dan?”

„O, helemaal aan de andere kant van 't dorp. Soms staan er wel tien woonwagens. Nu stond er gelukkig maar één. En die is helemaal uitgebrand vannacht. 't Was een vuur! Nou!”

„En de mensen, Janna? Woonden er ook mensen in?”

„Ja, een man en een vrouw. Die wonen nu zo lang in een schaapskooi. En weet u wat ze zeggen in 't dorp? Ze zeggen, dat er vannacht een kindje geboren is!”

„Och,” zegt moeder. „Een kindje geboren? In een schapenstal?”

Och, hebben die mensen wel wat voor dat kindje?”

„Dat weet ik niet, hoor,” zegt Janna. „Veel zullen ze wel niet hebben, want hun hele boel is vannacht verbrand.”

Janna gaat vlug aan haar werk beginnen. Ze is zo laat gekomen. Ze moet zich haasten. Anders komt ze vast niet klaar. Onderwijl let ze goed op Hanneke. Die krijgt geen kansje om nog eens weg te lopen.

„Een kindje geboren in de schaapskooi,” denkt moeder de hele tijd.

Ze vertelt het ook aan Mineke.

„Och,” zegt Mineke, „wat zielig, hè moeder? Wat zullen die mensen 't arm hebben.”

„Jà,” zegt moeder. „Ze hebben niets meer. Alles is verbrand.”

Ze denkt en denkt. De hele morgen.

Mineke denkt ook. De hele morgen.

„Moeder, hebben we niet wat voor die arme mensen? Kunnen we het kindje niet wat helpen? Toe moeder, 't zou zo enig zijn!”

„Ja kind, ik heb al wat bedacht. Ik heb nog wat kleertjes van Hanneke bewaard. Ik zal zoeken, in de grote koffer.”

„Ha! fijn!” lacht Mineke.

Nu zoeken ze samen, tussen lappen en oude kleren.

„O,” roept ze, „hier heb ik wat! een heel klein hempje, een poppenhempje. En een nachtponnetje. Nee, moeder, dat kàn toch niet? Dit is niet van Hannie geweest, hè? Zo klein was Hannie niet!”

Moeder lacht blij.

„Ja zeker, hij kon alles goed aan hebben. 't Was hem in 't begin zelfs nog iets te groot. Jij hebt 't ook aan gehad. Maar jij was nòg kleiner! Jou was 't véél te groot!”

„Nee toch, moeder! Ikke? Hoe kàn dat!”

Mineke houdt het nachtponnetje vóór zich. Ze moet er om lachen!

Nu hebben ze al heel wat opgezocht, van alles twee.

Twee hempjes en twee nachtponnetjes. En sokjes. En een mutsje. En nog een grote, warme doek. Die kan ook als dekentje dienst doen.

„Fijn hè moeder, dat we zoveel weg kunnen geven!”
Ja, moeder vindt 't ook fijn. Ze strijkt met haar handen over 't kleine zachte goed. Ze heeft 't zo vaak gewassen en gestreken. Ze houdt er zoveel van. Ze denkt opeens zo heel erg aan vroeger. Toen alles nog goed was.

„Jullie waren zo schattig,” zegt ze zacht. „En vader was zo blij met jullie. Hij hield zoveel van jullie. Vergeet dat nooit, hoor Mineke.”

Nee, dat zal Mineke vast nooit vergeten. En ze zal 't later ook aan Hannie vertellen, dat van vader en zo. Maar nu moet Janna al de schatten zien.

Janna staat te wassen. Ze slaat haar natte, rode zeep-sophanden in elkaar. 't Schuim vliegt in 't rond.

„Zoveel? O, mevrouw! Wat zal dat moedertje blij zijn!”

En wat doet Janna nog meer?

Ze haalt haar beursje uit de fietstas. Zo maar met haar natte handen.

Daar neemt ze een gulden uit.

Die legt ze bovenop de kleertjes.

Die gulden mag 't arme kleine kindje ook nog hebben.

XVI.

Na het middag-eten, als alles weer netjes is in huis, gaan moeder en Mineke en Han samen op stap.

Han kijkt erg bij de buren. Ziet hij Janneke niet ergens? Janneke moet 't ook weten van 't arme kleine kindje, dat zoveel mooie dingen krijgt.

Maar Janneke is er niet. Haar moeder is er ook niet. Nu gaat Han eerst maar met zijn moeder en Mineke mee. Mineke mag de grote boodschappenmand dragen. Met blijde ogen kijkt ze er telkens naar. Daar zit héél wat in voor het kleine kindje in de schaapskooi. Véél meer dan de kleertjes, die ze 's morgens hebben opgezocht! Gekookte eitjes. En een zak beschuiten. En een fles melk. En nog een rijksdaalder. Uit Minekes eigen spaarpot.

Moeder draagt een tas. Heel, heel voorzichtig. Want denk eens, wat dáár in zit! Een pannetje met soep. En een pannetje met fijne, zachte, zoete pap.

En Hannie? Wat mag die dragen?

Hannie heeft bloemetjes geplukt. Asters en zinnia's. Die wil híj bij 't kleine kindje brengen.

Ze weten heel goed de weg. Janna heeft precies verteld, hoe ze lopen moeten. Eerst het hele dorp door. En dan nog verder. De hei op langs een smal paadje, dan langs een dennenbosje, en dan zie je 't vanzelf.

Ja, 't is een heel eind lopen. Maar dat is niets erg, hoor! Ze gaan immers naar 't lieve kleine kindje in de

schaapskooi! Ze gaan 't kindje blij maken. En zijn moedertje ook.

De mensen in het dorp groeten vriendelijk. Ze kennen moeder en Mineke en Hannie wel. Janna heeft al heel veel over hen verteld. De mensen zijn blij, dat ze moeder zien. Nu zijn ze het dorp al dóór. Ze komen geen mensen meer tegen. Kijk, hier is de hei. En daar loopt 't smalle paadje. Heel smal is 't en 't kronkelt nu eens die en dan weer deze kant op. Kijk, kijk, en daar is het dennenbosje! Ze hebben goed gelopen, hoor. Ja, Janna wist 't ook precies.

Maar — maar — wie lopen dáár, langs 't dennenbosje! Mineke ziet ze het eerst. Haar gezichtje betreft.

„Moeder, o, moeder,” fluistert ze. „Moeder, o, bah, kijk daar nou eens! Wat hebben die hier nou nodig! Net, nou wij hier ook zijn!”

Moeder kijkt en kijkt. Nu ziet zij ze ook.

Janneke en haar moeder lopen vlak langs het dennenbosje. Ja, natuurlijk, iederéén mag hier wandelen! Maar — 't is toch eigenlijk wat jammer. Die vrouw hoort er toch niet bij? Wat dóet ze hier!

En — ziet moeder goed? Janneke sleept een grote tas aan haar armpje. En Jannekes moeder draagt een mand.

Zouden zij soms ook . . . .?

„Laten we maar teruggaan,” zegt Mineke boos. „Ik weet 't allang. Die vrouw wil ook naar de schaapskooi. Nou is er niks meer an. Laten we naar huis gaan, moeder. Ze heeft ons nog niet gezien. En die kleine kraai ook niet.”

„Nee,” zegt moeder heel beslist. „We hebben nu zó ver gelopen! Teruggaan doe ik niet. We lopen heel gewoon door, Mineke en brengen het kindje onze gaven.”

Opeens schrikt moeder van haar eigen woorden. Wát zei ze daar? „We brengen het kindje onze gaven!”

Vroeger, heel vroeger, op 't allereerste Kerstfeest, waren er mensen, herders en koningen, die brachten aan het Kindje Jezus hun gaven!

Doen zijn nu net zo? Brengen ze *eigenlijk* hun gaven aan het Kindje Jezus? Dat ook zo arm was, en óók in een schapenstal geboren werd?

Wat is dat mooi om te bedenken. Zo blij, zo erg blij! Maar — kun je het Kindje Jezus wel gaven brengen, als je zelf nog een klein boos plekje in je hart hebt? Boos — omdat die vreemde vrouw óók gaat . . . die verradersvrouw?

Opeens schaamt moeder zich heel erg om die donkere, boze plek in haar hart.

't Kindje Jezus, en later de Heere Jezus, had nooit geen enkele boze plek in Zijn hart. Hij hield van alle mensen evenveel. Hij heeft ze nóg lief. Allemaal. Ook — ja, ook Jannekes moeder. *Ook Jannekes moeder*. O, maar dan moet die boze plek weg uit het hart. Gauw, héél gauw! Eer ze bij de stal zijn, om hun gaven te brengen!

Met hun drieën lopen ze door. Nu zijn ze ook bij het dennenbosje gekomen.

Janneke en haar moeder lopen heel langzaam. 't Lijkt,

dat de moeder moe is. Van de zware mand aan haar arm? Of — zou ze ziek zijn?

Precies gelijk komen ze bij de schaapskooi aan.

„Dag, jonge,” roept Janneke blij, „wij gaan naar arme kindje kijken. Ga je mee? Wat geef jij voor kadootje?”

„Ja,” zegt Hanneke trots. . . . „Ik heb bloemen; kijk maar.”

„Geef mij één?” bedelt Janneke.

Hanneke plukt een mooie, grote aster uit zijn boeketje. Die reikt hij Janneke over.

„Voore kindje,” zegt Janneke en houdt hem stevig vast. Nu begint ook de moeder van Janneke te spreken. Zacht en haastig.

„Ik wou zo graag,” fluistert ze, „ik heb er van gehoord, door de bakker. En ik dacht, deze mensen zijn zo arm en vreemd. Ze kennen me niet, ze weten niet, dat ik . . . . En ik wou zo graag!”

„Sst, sst,” zegt Hannekes moeder. „We zijn allemaal gelijk. We willen nu eerst naar binnen gaan.”

Mineke kijkt nog een beetje boos. Ze wilde graag weg wezen. Wat doet die vreemde vrouw er nu weer bij! 't Was net zo leuk en gezellig. En nu — wat heb je er nu nog aan?

XVII.

Klop jij maar, Mineke," zegt haar moeder.
Dan klopt Mineke op de oude houten deur.
„Die wordt van binnen opengedaan.

Een man staat in de opening. Een jonge, sterke man.
Hij lacht. Hij heeft een blauwe kiel aan.

„Goeiendag," zegt hij verbaasd.

„Goeiendag," zeggen ze alle vijf.

En Janneke zegt: „Isse dat nou? Isse geen klein kindje! Isse grote, grote man!"

Nu moeten ze allemaal even lachen. Zo'n domme Janneke! 't Kindje is immers binnen in de stal!

„Mogen we binnenkomen?" vraagt Hannies moeder.

„We hebben van de brand gehoord. En van het kindje. We komen wat brengen."

Nu lacht de grote man heel blij. Zijn ogen stralen op eens net of er achter ieder oog een kaarsje brandt.

„Dat is aardig," zegt hij. „Daar zal mijn vrouw schik van hebben. Komt er maar gauw in."

Voorzichtig stappen ze de schaapskooi binnen. 't Is er donker. Er hangt een lantaarn aan een balk. Die geeft wat licht.

O, maar kijk eens! Er loopt een schot midden door de stal. Aan de ene kant wonen een paar schapen met kleine witte lammetjes.

En aan de andere kant van het schot?

Kijk — kijk eens goed?

Daar staat een laag houten bed. Op dat bed ligt het

arme vrouwtje. Een kistje staat vlak bij haar. En in dat kistje . . . .

„Ja, komt maar dichterbij,” zegt de man. „Hier liggen ze allebei, komt maar kijken.”

Voorzichtig, voorzichtig schuifelen ze nu voorwaarts. Eerst gaan de beide moeders. Dan volgt Mineke, dan komen Hanneke en Janneke, hand aan hand.

Heel stil is het nu in de stal.

Heel stil wordt het ook in de harten.

Is 't — is 't niet net, alsof ze in Bethlehem zijn en met hun allen het Kindje Jezus gaan zoeken?

Is 't niet net, alsof ergens, heel hoog, Engelenwieken bewegen?

't Kan niet, 't kan natuurlijk niet.

Maar tòch . . . .

Daar zijn ze bij het lage bed en het kribje.

't Arme vrouwtje lacht blij, wanneer ze al die vriendelijke gezichten ziet. Ook is ze erg trots op haar mooie huisje.

„Ik ben nog een beetje ziek,” vertelt ze. „We zijn ook zo geschrokken vannacht! Maar dat is, wel gauw weer over, want ik heb mijn kindje immers! En we krijgen zo veel!”

Allemaal mogen ze in 't kribje kijken. Zo lief ligt het kindje daar. 't Heeft geen kleertjes aan, 't is zo maar in een paar schone lappen gewonden. Zeker zijn al de kleertjes vannacht verbrand! Wat fijn, wat fijn, dat zij zoveel hebben om te geven.

Mineke begint uit te pakken. Alles legt ze op het voeteneind van 't bed. Hanneke en Janneke leggen hun

bloemen er bij. En dan pakken de beide moeders hun pannetjes en kannetjes uit.

„Alles voor het kindje, hè?” vraagt Janneke parmantig.

„Is dat alles heus voor ons?” vraagt het zieke vrouwtje.

„O, wat veel, wat veel! O, wat ben ik blij!”

Heel stil staan ze daar weer bij het kleine kindje.

Een schaap mekkert zacht aan de andere kant van 't schot. Ja, werkelijk, 't steekt zijn kop er over, om ook een kijkje te nemen.

„Zou 't ooit zo stil op de wereld geweest zijn als nu?” denkt Minekes moeder, „misschien — misschien in Bethlehem, vlak voordat de Engelen begonnen te zingen.

Maar hoor eens — luister eens goed, met heel je hart... Is dat niet een Engel, die daar zingt! Heel zacht en heel hoog en heel ver?”

Moeder kijkt naar boven. Nee, daar is het donkere dak en de balk, waar de lantaarn aan hangt.

En toch, en toch! Er zingt een Engel, moeder weet het zéker.

Hoor, wat de Engel zingt:

Vrede, vrede op aarde! Geen boze, donkere plekjes meer, vrede, vrede op aarde! Geen hoge muren meer, om je achter te verstoppen. Vrede, vrede op aarde!

„Ja, Engel,” zegt de moeder heel zacht. „Ik zal 't doen, nu dadelijk.”

Ze steekt haar hand uit en vat de hand van Jannekes moeder. En die houdt ze stevig vast.

Mineke ziet, wat haar moeder doet. Opeens wordt ze heel blij van binnen. Alle boosheid loopt weg uit haar hart. Ze is enkel maar blij, enkel maar blij, nu ze weet dat mevrouw Jansen er voortaan ook bij horen zal.

Hanneke en Janneke merken niets van wat er boven hun hoofdjes gebeurt. Voor hen is 't heel vanzelf vrede op aarde. Hun blozende snoetjes kijken net boven de rand van 't kribbetje heen. Jannekes vingertje aait heel voorzichtig de wang van 't kleine kindje. 't Doet zijn oogjes open. Lacht het tegen haar?

Dan worden Jannekes ogen heel groot en blij. Als duizend gouden sterretjes, zo schitteren ze. Janneke heeft een grote ontdekking gedaan.

„O, nou weet ik al!” roept ze: „Isse Kerstkindje, hè? Isse Kerstfeest hier, hè? Gaan we nou ook zingen?”

De vrouw en de man moeten er een beetje om lachen. Wat een enig klein ding is dat. Zo wijs als ze dat zegt! Kerstfeest denkt ze . . . . midden in de zomer!

„Magge niet lachen, hoor,” zegt ze ernstig, „isse Kerstfeest vandaag, heus waar, kindje. . . . en saapies. . . . en lichies. . . . en. . . . en. . . .” zou ze nu in de war komen, die kleine puk? Nee hoor, ze weet 't al weer. Ze kijkt eens om zich heen en naar boven, waar het donkere dak is.

„En . . . . en Engeltjes ook . . . . maar die zie je niet,” vervolgt ze vlug. „Gane wij nou zingen?”

Haar moeder bukt zich en zegt zacht in haar ene oortje: „Thuis, liefje, thuis gaan we zingen, hoor.”

Nu moeten ze weg uit de stal. Jammer is dat. Ze hadden wel veel, veel langer willen blijven. Maar ze zul-

len vast nog wel eens terugkomen. En dan brengen ze wéér wat mee.

't Kindje heeft hen allemaal zo blij gemaakt.

Als ze weer over de hei langs het dennenbosje lopen, gaat Mineke voorop met aan de ene hand Hanneke en aan de andere hand Janneke. Die dragen aan hun vrije arm ieder een grote lege boodschappenmand.

Daar achter gaan de beide

moeders, gearmd. Ze praten niet. Er is zoveel om aan te denken. Zoveel prettige dingen zijn er opeens gekomen. Je begrijpt 't haast niet!

Kijk, daar zegt Jannekes moeder toch iets.

„Ik begrijp niet . . . .” begint ze.

„Sst, dat hoeft ook niet. We zijn immers in Bethlehem geweest, dan hoeven we niet meer te begrijpen. Alleen maar blij zijn, alleen maar blij, net als Hanneke en Janneke.”

In de voorhoede buigt Janneke zich voor grote Mineke langs. Zij moet noodzakelijk iets tegen Hannie zeggen.

„Wazze mooi Kerstfeest, hè jonge? Lekkertjes, hè?” Hanneke knikt alleen maar met glanzende ogen. Mineke houdt hun handjes steviger vast. 't Zijn toch zulke schatten allebei.

En het dennenbosje zingt. Zijn allermooiste lied heeft 't voor vandaag bewaard. Hoor, de kruinen zingen het lied van de Engelen: Vrede op aarde. Vrede, vrede op aarde.

